

JÄRELKASVU TÖÖRÜHMA KOOSOLEKU PROTOKOLL NR 3

Toimumise aeg: 30. juuni 2026 kell 13.44–16.05

Koht: Microsoft Teams

Koosoleku juhataja: Urmas Karlson

Protokollija: Urmas Karlson (koostatud koosoleku salvestise põhjal)

Osalejad

Järelkasvu töörühma liikmed vastavalt registreerimisele.

Päevakord

1. Järelkasvu töörühma küsimustiku tulemuste kokkuvõte.
2. Treenerite abipersonali (abitreeneri) süsteemi arendamise võimalused.
3. Noorte võistlussüsteemi ja võistluskalendri arendamine.
4. Edasised tegevused.

1. Järelkasvu töörühma küsimustiku tulemuste kokkuvõte

Koosoleku juhataja avas töörühma kolmanda koosoleku ning tutvustas enne koosolekut läbi viidud küsimustiku tulemusi. Selgitati, et küsimustiku eesmärk oli koguda töörühma liikmete hinnanguid Eesti jalgrattaspordi järelkasvu peamiste kitsaskohtade ning võimalike lahenduste kohta. Kuigi vastanute arv jäi tagasihoidlikuks, sisaldasid vastused mitmeid sisulisi ettepanekuid, mis annavad hea aluse töörühma edasiseks tegevuseks.

Arutelu käigus rõhutati, et Eesti jalgrattaspordi järelkasvu probleemid ei ole seotud üksikute tegevuste või võistlustega, vaid moodustavad tervikliku süsteemi. Noorte kaasamine, nende motiveerimine, treenerite järelkasv ning klubide võimekus on omavahel tihedalt seotud ning vajavad ühist käsitlemist.

Leiti, et töörühma ülesanne ei ole üksnes probleemide kirjeldamine, vaid eelkõige praktiliste ettepanekute väljatöötamine Eesti Jalgratturite Liidu juhatusel. Arutelu käigus peeti oluliseks, et edaspidised ettepanekud oleksid realistlikud, Eesti tingimustele sobivad ning toetaksid klubide igapäevast tegevust.

Samuti rõhutati vajadust vaadata noorsportlase arengut tervikuna – alates esimestest treeningutest kuni tippspordi või elukestva harrastuseni. Seetõttu peeti oluliseks, et kõik järgnevad arutelud lähtuksid eelkõige sportlase arenguteest, mitte üksikute administratiivsetest muudatustest.

Peamised seisukohad

- küsimustiku tulemused kinnitavad seniseid tähelepanekuid Eesti jalgrattaspordi järelkasvu probleemidest;
- peamised väljakutsed on treenerite nappus, noorte motiveerimine ning klubide jätkusuutlikkus;
- lahendused peavad olema praktilised ning toetama klubide igapäevast tegevust;
- järelkasvu arengut tuleb käsitleda ühtse süsteemina, kus treeningud, võistlused ja treenerite töö moodustavad terviku.

Järeldus

Arutelu tõsteti esile vajadus toetada treenerite järelkasvu, vähendada treenerite töökoormust ning luua klubides tugevam tugivõrgustik.

2. Treenerite abipersonali süsteemi arendamise võimalused

Teise päevakorrapunkti raames käsitleti võimalust kujundada Eesti jalgrattaspordis treeneri kõrval tegutsev abipersonali süsteem. Arutelu eesmärk oli hinnata, kas senise treenerisüsteemi kõrvale oleks otstarbekas luua lihtsam ja paindlikum võimalus kaasata lapsevanemaid, endisi sportlasi ning teisi vabatahtlikke klubide igapäevase tegevuse toetamiseks.

Arutelu märgiti, et paljudes klubides kasutatakse juba praegu aktiivselt lapsevanemate abi treeningute ja võistluste korraldamisel. Praktika näitab, et selline koostöö toimib hästi juhul, kui vastutus jääb treenerile ning ülesanded on selgelt kokku lepitud.

Samas jõuti ühisele seisukohale, et üksnes uue kutsekategooria loomine ei lahenda Eesti jalgrattaspordi peamist probleemi. Suurimaks väljakutseks peeti hoopis motiveeritud inimeste vähesust ning raskusi leida inimesi, kes oleksid valmis regulaarselt panustama noortetöösse. Samuti rõhutati, et vabatahtlike kaasamine peab olema võimalikult lihtne ega tohi suurendada klubide halduskoormust.

Arutelu käigus tõid mitmed töörühma liikmed praktilisi näiteid oma klubide tegevusest, kus lapsevanemad ja vanemad sportlased aitavad treeninguid ning võistlusi korraldada ka ilma ametliku kutseta. Sellest järeldati, et toimiv koostöö sõltub eelkõige klubikultuurist, treeneri juhtimisest ning vabatahtlike motiveerimisest, mitte täiendavate regulatsioonide loomisest.

Rando Marten Evendi juhtis tähelepanu sellele, et noorte arenguteel tuleb säilitada treeneri vastutus ning tagada, et võimalike abipersonali rollide loomisel ei tekiks olukorda, kus juhendamine toimub ilma piisava ettevalmistuse ja vastutusest. Tema hinnangul peab iga uus lahendus toetama olemasolevat treenerisüsteemi, mitte seda asendama. Samuti pidas ta oluliseks, et kavandatavad muudatused oleksid praktiliselt rakendatavad Eesti klubide igapäevases tegevuses.

Jaana Veeranna jagas praktilist kogemust klubitööst, tuues näiteks olukorra, kus lapsevanemad ja vanemad sportlased aitavad treeningute läbiviimisel ning igapäevases tegevuses ka ilma ametliku kutseta. Tema hinnangul toimib selline koostöö hästi juhul, kui vastutus jääb treenerile ning tegevus toimub läbimõeldult ja kokkulepitud põhimõtete alusel. See kinnitas töörühma seisukohta, et vabatahtlike kaasamine on oluline, kuid selle eelduseks on tugev klubikultuur ja selge rollijaotus.

Toetati mõtet, et abipersonal võiks tegutseda treeneri juhendamisel ning aidata kaasa treeningute ja võistluste korraldamisel, kuid vastutus peab jääma kvalifitseeritud treenerile.

Peamised seisukohad

- uue kutsetaseme loomine üksi ei lahenda treenerite puudust;
- suurem vajadus on motiveeritud inimeste leidmiseks;
- vabatahtlike ja lapsevanemate panust tuleb rohkem väärtustada;
- lahendused peavad olema klubikesksed, mitte bürokraatlikud.

Järeldus

Töörühm peab vajalikuks jätkata võimalike motiveerimismeetmete ja abipersonali kaasamise mudeli väljatöötamist.

3. Noorte võistlussüsteemi ja võistluskalendri arendamine

Koosoleku kõige põhjalikum arutelu keskendus noorte võistlussüsteemile ning sellele, kuidas olemasolev kalender toetab noorsportlaste arengut.

Leiti, et praegune süsteem ei arvesta alati noorte erinevat arengutaset ning väikese osalejate arvu tõttu jääb konkurents sageli ebapiisavaks. Arutati võimalusi muuta võistlused motiveerivamaks ning pakkuda erineva võimekusega noortele sobivamat arengukeskkonda.

Esitati ettepanek kujundada kuni U16 vanuseklassides võistlemine tugevusgruppide põhiselt, võimaldades sportlastel liikuda hooaja jooksul ühest grupist teise vastavalt arengule. Selline süsteem suurendaks võistluslikku tasakaalu ning aitaks säilitada motivatsiooni ka hiljem spordiga liitunud noortel.

Oluliseks peeti ka seda, et kuni U16 vanuseni ei tohiks võistluste peamine eesmärk olla tulemuste saavutamine. Esikohale seati tehniliste oskuste omandamine, motivatsiooni hoidmine, sotsiaalsete oskuste arendamine ning positiivse spordikogemuse kujundamine. Alles hilisemates vanuseklassides peaks suurenema tulemuslikkuse ja taktikalise ettevalmistuse osakaal.

Allar Tõnissaar ettepaneku kohaselt on vaja taastada vanuseklasside velotuurid ning kujundada nende ümber noorte võistluskalendri põhistruktuur. Selline süsteem looks sportlastele selgemad eesmärgid ning võimaldaks paremini hinnata arengut aastate lõikes.

Lisaks peeti oluliseks ühiste laagrite korraldamist, mis toetaksid noorte tehniliste oskuste arengut ja klubidevahelist koostööd.

Arutelu käigus rõhutati, et noorte võistlussüsteemi muutmisel tuleb lähtuda eelkõige noorsportlaste pikaajalisest arengust. Leiti, et võistluskalender peab pakkuma arenguvõimalusi nii suurema sportliku ambitsiooniga noortele kui ka neile, kelle eesmärk on eelkõige liikumiserõõm ja osalemine.

Mihkel Reile tõi välja, et enne uute süsteemide või kategooriate loomist tuleb hinnata, kas need lahendavad tegelikke probleeme või suurendavad üksnes halduskoormust. Tema hinnangul ei ole peamine kitsaskoht uute kategooriate puudumine, vaid vajadus leida rohkem inimesi, kes oleksid valmis noortega regulaarselt tegelema. Samuti rõhutas ta, et kuni U16 vanuseni peaks võistlemise keskmes olema positiivne sportimiskogemus, tehniliste oskuste areng, sotsialiseerumine ning motivatsiooni hoidmine, mitte ainult tulemuste saavutamine.

Arutelu lõpetuseks rõhutati, et Eesti noorte võistlussüsteemi arendamisel tuleks senisest enam lähtuda sportlaste arenguteest ning kujundada võistluskalender selliselt, et see toetaks üheaegselt nii oskuste omandamist, motivatsiooni säilitamist kui ka järkjärgulist liikumist tippspordi suunas. Selleks peeti vajalikuks analüüsida teiste riikide häid praktikaid ning hinnata nende sobivust Eesti tingimustes.

Arutelu üldised tähelepanekud

Töörühm leidis, et Eesti jalgrattaspordi järelkasvu probleemidele ei ole võimalik leida ühte kiiret lahendust. Tulemuseni jõudmiseks tuleb samaaegselt tugevdada treenerite järelkasvu, toetada klubisid, arendada noorte võistlussüsteemi ning suurendada lapsevanemate ja kogukonna kaasatust.

Kõiki ettepanekuid hinnati eelkõige selle järgi, kas need aitavad kaasa noorte pikemaajalisele spordis püsimisele ja kvaliteetse arengukeskkonna loomisele.

Peamised seisukohad

- võistlussüsteem peab toetama pikaajalist arengut;
- kuni U16 vanuseni tuleb keskenduda motivatsioonile, tehnilistele oskustele ja liikumisrõõmule;
- kaaluda tugevusgruppidel põhinevat võistlussüsteemi;
- taastada vanuseklasside velotuuride roll võistluskalendri kesksete sündmustena;
- arendada klubidevahelist koostööd ühiste laagrite kaudu.

Järeldus

Töörühm peab vajalikuks koostada ettepanekud noorte võistlussüsteemi uuendamiseks ning analüüsida nende rakendamise võimalusi Eesti tingimustes.

Koosoleku otsused

1. Jätkata tööd treenerite abipersonali võimaliku mudeli väljatöötamisega.
2. Koondada ettepanekud noorte võistlussüsteemi ja võistluskalendri uuendamiseks.
3. Töörühma liikmed esitavad täiendavad kirjalikud ettepanekud järgmise koosoleku ettevalmistamiseks.

Edasised tegevused

- täiendada töörühma ettepanekuid;
- analüüsida teiste riikide häid praktikaid;
- kaasata edaspidi vajadusel teiste spordialade kogemust;
- jätkata koostööd klubide ja treeneritega.

Järgmine koosolek

Töörühm leppis kokku korraldada järgmine koosolek **28. juulil 2026**. Täpne toimumisaeg ja päevakord saadetakse töörühma liikmetele eraldi koos koosolekukutsega.

Lepiti kokku teha ettepanek kutsuda järgmisele koosolekule külalisesinejaks **Vidrik Vaiksaar**, et saada täiendav vaade harrastusratturite, lapsevanemate ja kogukondliku spordi ootustele ning arutada nende kogemuste rakendamise võimalusi Eesti jalgrattaspordi järelkasvusüsteemi arendamisel.